

Aritzkaria

2022-2023 | 28. zenbakia

**HIZKUNTZATIK HEZKUNTZA-
RA: EUSKARAREN ERABILE-
RATIK ULERMEN SAKONERA
IKASTOLA MAILAKO
FORMAZIO TRINKOA** >> 4-5

**SEME-ALABA EUSKALDUN
ELEANIZTUNEN GURASOEN-
TZAKO PROPOSAMENAK ETA
AHOLKUAK**

>> 16-17

HEZKIDETZA

>> 18-20

3 JUNTA

3 LANGILEAK

4-5 HIZKUNTZATIK
HEZKUNTZARA:
EUSKARAREN ERABILERATIK
ULERMEN SAKONERA IKASTOLA
MAILAKO FORMAZIO TRINKOA6-7 GALERAREN MINA:
DOLUA8-9 ARGI DUGU,
PANTAILAK EUSKARAZ
HAUTATU!10-11 KOMUNIKAZIOTIK
NERABEEKIN
HARREMANAK ERAIKITZEN

12-13 50. URTEURRENA

14-15 TALDE
ARGAZKIAK16-17 SEME-ALABA
EUSKALDUN
ELEANIZTUNEN GURASOENTZAKO
PROPOSAMENAK ETA AHOLKUAK

18-20 HEZKIDETZA

21 HONELA SARTU,
HONELA ATERA22-23 IKASTURTEKO
ARGAZKIAK

AURKIBIDEA

JUNTA JUNTA

Azkeneko bost hamarkadetan, Iñigo Aritza Ikastola osatu duten kide guztiek ilusioz eta ekimenez ikastolaren hezkuntza proiektua gauzatu dute. Gure ikastola erreferente izan da bai hezkuntza arloan bai euskara eta euskal kulturaren eragile aktibo bezala.

Ikastola herritik eta herriarentzat sortua izan da eta gaur egun bizitzen ari garen egoera sozio-ekonomiko latzaren aurrean, proiektu honekiko izan behar dugun konpromisoa oraindik sendoagoa izan beharko luke. Gure nortasuna elkarlana da, ikastola osatzen dugun kide guztion parte-hartzea ezinbestekoa da, modu kolektiboan lan eginez helburu handiak lor baitaitezke. Elkarlanean elkar hobe ezagutzeko eta gure arteko harremana sendotzeko aukera dugu, ekimena duen komunitate bateratuago bat eraikiz.

Ikastolako ikasleek, hots, gure seme-alabek, ikastolan lantzen dituzten baloreen isla izan behar gara. Denon artean, familia, langile eta ikasleak, gure komunitatearen helburuak lortzeko bideak eraikitzen eta herriari zabaltzen jarraituko dugu.

Ikastola osatzen dugun kide guztion parte-hartzea ezinbestekoa da, modu kolektiboan lan eginez helburu handiak lor baitaitezke. Elkarlanean elkar hobe ezagutzeko eta gure arteko harremana sendotzeko aukera dugu, ekimena duen komunitate bateratuago bat eraikiz.

Durante las últimas cinco décadas, todos los miembros de la Ikastola Iñigo Aritza han llevado a cabo con ilusión e iniciativa el proyecto educativo de la ikastola. Nuestra ikastola ha sido un referente tanto en el ámbito educativo como en iniciativas para el fomento del euskera y de la cultura vasca.

miembros que formamos la ikastola es imprescindible porque trabajando de forma colectiva se pueden conseguir grandes objetivos. Esto nos da la oportunidad de conocernos mejor y de crear un mayor vínculo entre nosotros, construyendo una comunidad más unida y con iniciativa propia.

La Ikastola se creó desde y para el pueblo y ante la dura situación socio-económica que estamos viviendo en la actualidad, el compromiso que debemos tener con este proyecto debería ser más sólido si cabe. Nuestra identidad es el trabajo colectivo, la participación de todos los

Debemos ser reflejo de los valores en los que se educa al alumnado de la ikastola, es decir, nuestros hijos y nuestras hijas. Entre todos, familias, trabajadores y trabajadoras y estudiantes, seguiremos construyendo caminos para conseguir los objetivos de nuestra comunidad y abriéndolos al pueblo.

Argitaratzailea: Iñigo Aritza Ikastola
Diseinua eta maketazioa: GK
Testuak, itzulpenak, argazkiak
eta koordinazioa: Iñigo Aritza Ikastola

IÑIGO ARITZA IKASTOLA
San Pedroko bidea, 16 | 31800 Altsasu
ikastola@inigoaritza.eus
Idazkaritza ordutegia: 7:30-13:00 / 14:00-17:30

UXUE ONDARRA LAURA LA TORRE IDURRE ARRIETA
JON LAGOS EDURNE GONZÁLEZ
PILI RELLÁN ESTHER LARRION
 EDURNE OTXOA AINHOA MUNDINANO
NAROA GOIKOETXEA MIKEL AGIRRE
RAKEL IRIARTE KARMELE GARZIANDIA
AMAIA ARMENDARIZ JON LAGOS
 ISABEL SALEGUI **EDURNE AMILLANO**
EKHI ETXEBERRIA OLATZ ÁLVAREZ
 MAIDER AGIRRE **AINARA AIZPURUA**
AITZIBER ETXAIZ OLATZ ÁLVAREZ PILI RELLÁN LIZARRAGA SARA ZUFIAURRE
JON LAGOS UXUE ONDARRA MIKEL AGIRRE ISABEL SALEGUI
LEIRE BAZTARRIKA EDURNE OTXOA AMAIA ZURRIARIAN
RAKEL IRIARTE GARAZI URRESTARAZU PILI RELLÁN
NAHIKARI GONZÁLEZ SONIA LIZARRAGA BEATRIZ MAYO
ERKUDEN FLORES OLATZ ÁLVAREZ KARMELE GARZIANDIA
MAIDER AGIRRE ASIER ÁLVAREZ DE EULATE
BAKARTXO PRESA OLATZ UNANUE IRATI AYERBE
 LAURA LA TORRE **ARTZANEGI MARTIN MANU GÓMEZ**
 MAITANE AGIRRE **JUNE BENGOETXEA**
 EDURNE OTXOA **ESTHER LARRION**
 MAITANE ALTZELAI

LAURA LA TORRE
 OLATZ ÁLVAREZ MIKEL AGIRRE
JON LAGOS KARMELE GARZIANDIA
EDURNE OTXOA GARDIÑE ARGUELLES
 UXUE ONDARRA SAIOA LIZARRAGA **BEATRIZ MAYO**
RAKEL IRIARTE
JASONE MUJIKA
MAITANE ALTZELAI
SONIA LIZARRAGA
PILI OLASAGARRE NAROA GOIKOETXEA
MANU GÓMEZ MAITANE ALTZELAI
AITZIBER ETXAIZ MAIDER AGIRRE
 SAIOA LIZARRAGA **ISABEL SALEGUI**
ARTZANEGI MARTIN
IRATI AYERBE
GARDIÑE ARGUELLES
AMAIA ZURRIARIAN
ASIER ÁLVAREZ DE EULATE

Aurten joan zaizkigun ikasleak gogoan.

aek
 euskara praktikoa
SAKANA
 Itsasi euskaltegia
 Garzia Ximenez 46, behe, ALTSASU
 sakana@ae.eus · 948 468 258
 Sakanako Mank: BEKAK

ARAKAMA
 Carnicería - Harategia
Especialistas en carnes frescas del País
Estatuko haragi freskoetan espezialistak
 948 56 29 37 - Urbasa 13 - Altsasu

13
 udaBerri
 LOREDENDA
 948 564 260 - 610 098 595
 ALTSASU

AGIRRE
 ALTZARIK
 OLATZAGUTIA-948 562 262

Aitor

 I T U R G I N T Z A
 Tlno. 610623172

AIZKORRI

 KIROL ZENTROA

Cafés AREITA

 I T U R G I N T Z A

AS
Alain Senar
 akademia • academia
 D.B.N./ BATXILERDIA/ UNIBERTSITATEA/ FP I eta II ...
 E.S.O./ BACHILLER/ UNIVERSIDAD/ FP I y II ...
 Ingeniari Industriala / Ingeniero Industrial
 Egubera / Solana 14, Altsasu-Alsasua
 Tel. 606053076
 - EUSKARAZ ETA GEROBARRAZ / EN EUSKERA Y CASTELLANO
 - ASIGNATURA GUZTIAK / TODAS LAS ASIGNATURAS
 - TALDE TXOTAK / GRUPOS REDUCIDOS

Hizkuntzatik hezkuntzara: Euskararen erabileratik ulermen sakonera

IKASTOLA MAILAKO FORMAZIO TRINKOA

Euskaldunon artean bada azken urteetan eta bereziki pandemia ostean areagotu den kezka: Euskararen eza gutzan eta erabileran ematen ari den beherakada.

Urte hauetan aipatzen joan garen bezala, Ikastolen Elkartean kezka hau aspaldian mahai gainean jarri zen eta Hizkuntza Proiektuaren gaia erdigunera ekarri zen zenbakiak argi erakusten zutelako eta dutelako: Euskararen erabileran ematen ari zen beherakadan indarrez eragiteko momentua zen. Gaia beti izan da ikastolon ardatz, baina gizarteak bizi duen momentua ikusirik, eskuhartze indartsuago baten beharra antzeman zen. Hori dela eta, iada 2018an, HUHEZIrekin batera euskararen erabileran eta kalitatean eragiteko helburua duen ERAGIN egitasmoa martxan jarri zen.

Pilotajearen 13 ikastolok parte hartu genuen eta tartean, Iñigo Aritza ikastola. Bertan parte hartutako ikastolok argi ikusten genuen hizkuntzatik eratorriko zela ondoren hezkuntza eta hortaz, ezinbestean ikasleen euskararen erabileran eragin beharra genuela; horretarako, lehendabizi,

gure jardunaren inguruan hausnartzea izan zen gakoa, eta elkarrekintza sustatzeko estrategiak eta planteamenduak diseinatzen hasi ginen. Ibilbidea ez da bukatu eta oraindik, Iñigo Aritza Ikastolan ERAGINen lanketa eta hausnarketa espazioak martxan ditugu bidea elkarrekin eraikitzen baikbiltza ikastola osatzen dugun irakasle guztion metodologia bateratze aldera, eta hizkuntzarekiko ikuspegia modu berean lantzeko.

Gizarte mailako kezka horietatik abiatuta, gure helburu estrategikoa hizkuntzaren erabileran eta ezagutzan eragitea da. Era-

bileran eragiteko bidearen urratsak diseinatuak ditugu, baina aldi berean, ezagutzan eragiteko helburu irmotik abiatuta, ulermenean sakontzea ezinbestekotzat jo dugu. Aipatu bezala, helburu horiek guztiak gure Hezkuntza eta Hizkuntza Proiektuetako Plan Estrategikoetan txertatu ditugu, eta helburuak lortze aldera, lehen pausua ikastola mailako formazio trinkoa eskaintzea zela baloratu zuen Zuzendaritza Taldeak. Honela, HUHEZIko prestakuntza atalarekin lankidetzan jarraitu genuen ikastola mailako formakuntza bideratzeko helburuarekin.

Ikastolako klaustroa begirako hiru urteko formakuntza batean murgilduta gabilta iazko ikasturtetik. Lanketa ikastola mailan, etapaka eta departamentu-ka gauzatzen gabilta hizkuntzatik abiatuta zientzia zein letra arloko ikasgaietako ulermen estrategietan sakontzeko. Horretarako, berriro ere, gure jardunari begira jarri gara diseinu zehatzak eginez, gelartzeak grabatuz eta horiek adituekin konfrontatuz. Lan horrek guztiak gure ikasleen ulermenean eragiteko helburua du ikasleek haien hezkuntza prozesuan gaitzen sakonena izan dezaten.

ALZATE ERAIKUNTZAK
Zubetia, 21 ALTSASU 948 562 745

BOKATAK • PINTXOAK

ARKANGOA
Taberna
ALTSASU

SAREA KONEKTATU ZAITEZ
GAUEKO MARTXA

CARPE DIEM
ESTETICA AVANZADA
C/ INTXAURRONDO, 4 655106080 638219589

De la lengua a la educación: del uso del Euskara a la comprensión

FORMACIÓN DE LA IKASTOLA

Entre los euskaldunes existe una preocupación: la bajada en el uso y en el conocimiento del Euskara. Esta preocupación ya existía en la Federación de Ikastolas y es por ello que se puso el Proyecto Lingüístico en el centro de nuestra actuación. Siendo conscientes del momento que vive la sociedad, en 2018, de la mano de HUHEZI, se puso en marcha el

proyecto ERAGIN cuyo objetivo es impulsar el uso y la calidad del euskara.

13 ikastolas formamos parte de dicha iniciativa al ser consciente que la educación vendría de la lengua. Así pues, reflexionamos sobre nuestra actuación, diseñando estrategias que promueven la interacción. En Iñigo Aritza, tenemos espacios para trabajar y en los que reflexionar al res-

pecto con el fin de aunar la metodología desde el punto de vista lingüístico.

Partiendo de la preocupación social, siendo conscientes de la importancia del conocimiento profundo, lo incluimos tanto en el plan estratégico educativo como en el lingüístico.

De esta forma, con la colaboración de HUHEZI, el año pasado pusimos en marcha

una formación de 3 años para profundizar en las estrategias de comprensión tanto en las materias de ciencias como de letras. Para ello, volvemos a reflexionar sobre nuestra forma de trabajo, grabando nuestras actuaciones y autoconfrontándonos a ellas de la mano de expertas en la materia con el fin de promover el conocimiento en el alumnado.

Arkatz
Liburu-denda
Librería

san juan kalea 19 31800 ALTSASU
TEL/FAX: 948 56 31 56
arkatz@arkatzliburudenda.com

Asesoría • Aholkularitza
AG GOIKOETXEA

948 563 352
San Juan, 2 • 31800 Altsasu
asesoria@asesoriagoikoea.es

Nuria • Loli
948 467 004

ASPILAN

Xurgapen zentralizatua
eta aireztapena

948 468 109 | Tejería kalea, 31 | 31809 Ziordia
www.aspilan.com

BERRI BIKES

Garzia Ximenez • Altsasu
948 469 188 berribikes@gmail.com

Bizikletak

Osagarriak

Akzesorioak

BAR ESPEJO

**FORU PLAZA
ALTSASU**

biohaus
GOIERRI S. L.

Ibarrea Industr. z/g
ALTSASU

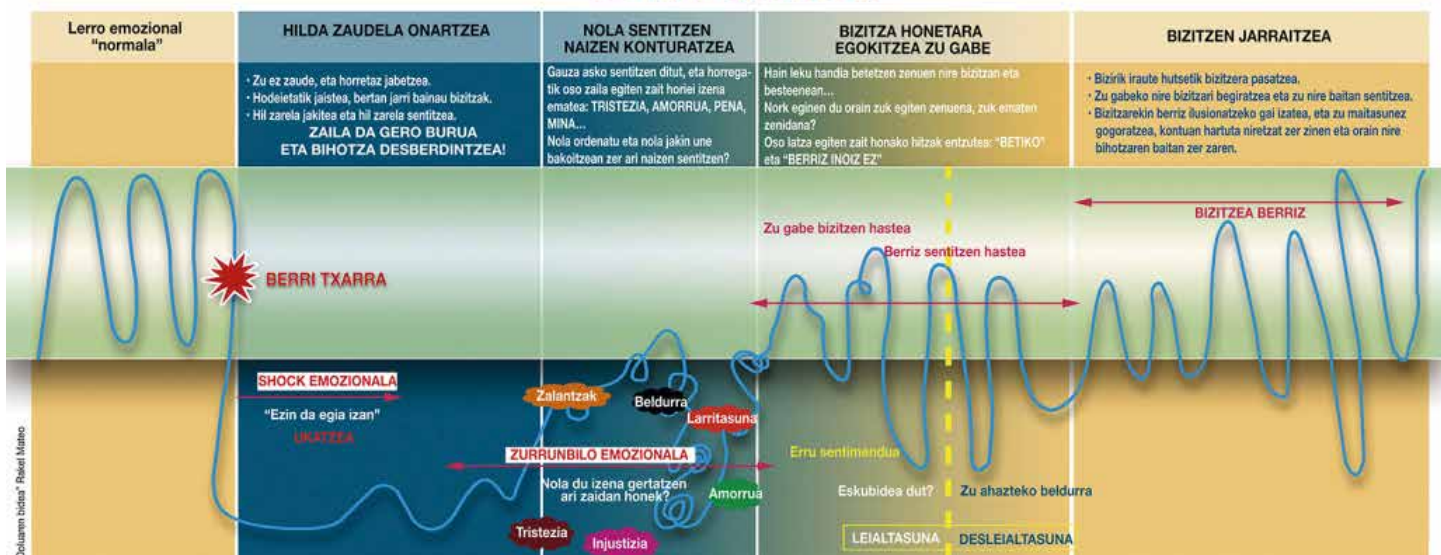
T.: 948 564 001
F.: 948 564 230

www.biohaus.es
biohaus@biohaus.es

ERAIKUNTZARAKO MATERIAL EKOLOGIKOAK

Naturarekin bat eraiki

Doluaeren Bidea

GALERAREN MINA: DOLUA

**Azaroa iluna
Eta gaurkoan hotz
Bizi grina aurretik
Baina epea motz
Pentsatze hutsa ere
Zaigu guri arrotz
Gu gara 20 gorputz
21 bihotz!**

ZER DA DOLUA?

Maite dugun norbaiten heriotzaren ondoren agertzen den prozesu naturala da; biologiko, psikologiko eta soziala dena. Normalean mina eragiten du eta helburua galera horretara egokitzen joatea izango da, hau faktore askoren menpe egonik (nola gertatu den, izandako harremana...). Prozesu

hau ez da lineala, gorabeherak emango dira eta adierazle desberdinak agertuko dira: tristura, haserrea, nekea, lekuetara joan nahi ez izatea, kezka, arreata falta...

NOLA LANDU HAURREKIN?

Heriotzaren bizipena desberdina da bizitzaren etapa bakoitzean, garapen kognitiboaren eta emozionalaren arabera, 2-5 urte bitartean uste dute heriotza ez dela betirako (hau da, itzulgarria eta aldi baterakoa dela). 5-6 urte dituztenean hasten dira itzulezintasunaren kontzientzia hartzen. Hortik aurrera eta 11-12 urte izan arte hasten dira heriotzaren unibertsal-tasunaz eta kausalitateaz

jabetzen. Azkenik, 12 urte-tik aurrera gai dira heriotza bere osotasunean ulertzeko.

Orokorrean, haurrek dolu egoeran dituzten erantzunen ezaugarri nagusiak bi dira: erreakzio somatikoak (buruko eta tripako minak) eta jokabide aldaketak (kasketak, taldearekiko interesik eza, ikasketa zailtasunak, etab).

Esan bezala prozesu ez lineala den arren badira zenbait fase orokorrean betetzen direnak.

LAGUNTZEKO OINARRIZKO JARRAIBIDEAK

Haurrekin heriotzaz hitz egiteak egonezin handiagoo sortzen du helduarengan haurrengan baino. Haurrek

ez diote beldurrik heriotzaz hitz egiteari, helduaren segurtasun faltari diote beldur. Krisi egoera bati aurre egin behar diotenean egiten duten lehenengo gauza helduari begiratzea da, eta harrera eta babes jarrera aurkitzen badituzte errazago izango da haientzat emozioak lantzea.

Heriotzak eta bizitzak min ematen dute eta bizitzen jarraitzen ikasteko entzun, sentitu, besarkatu, errespetatu, behartu, lagundu, eutsi, ... egin dezakegu elkarrekin. Nola?

Concepción Poch-ek (2003), haurrekin heriotzaz hitz egitean ondorio gisa erabilgarria den erreferentziako dekalogoia aipatzen du:

- Funtsezkoa da gezurrik ez

Bv edari hotzak edari beroak snacks

Betelu Vending S.L.

606 880417 BETELU

Clinica Dental Dr. Paula Berreteaga Odontóloga

Colegiada nº20, 001, 006

948 563 107 - 619 202 717

C/ Intxaurren N. 4 - bajo 31800 ALSASUA

Servicios Regulares Excursiones **BURUNDESA**

Servicios regulares de viajeros de PAMPLONA a:

- BILBAO
- VITORIA
- IRUN
- ZARAUZ (verano)
- SANTANDER

- Excursiones Nacionales y Extranjeras
- Transporte Escolar y Laboral

OFICINAS TAQUILLAS

Pal. Plazaola A, nº 2º, Alzain (Berriplano) Condé Oliveto (Estación de Autobuses)

Tfno: 948 303 505 • Fax: 948 303 468 Tfno: 948 221 766

RESTAURANTE CLINKER JATETXEA

Distribuciones Urbasa, S.L.

T. 948 467 783 / 670 318 658

F. 948 46 77 83

Urbasako Etorbidea 17 31809 OLAZTI Nafarroa

IPUINAK

- **Emoziotegia.** Nuñez, C. eta Romero, R. (2013). Ed: Palabras aladas.
- **Hutsunea.** Llenas, A. (2016). Ed: Barbara Fiore.
- **Betiko.** Durant A eta Debi G. (2004). Ed: Ttarttalo
- **Koloretako Munstroa.** Llenas, A. (2012). Ed: Flamboyant.
- **Agur Aitona.** Riktken, J. (2018). Ed: Txalaparta.
- **Ez da erraza kattagorri.** Ramon, E. eta Osuna, R. (2017). Ed: Kalandraka

FILMAK

- **Bambi** (1942)
- **Haran zabaleko gorabeherak** (1988)
- **Nemoren bila** (2003)
- **Up** (2009)
- **Chihiroren bidai** (2001)

esatea. Erantzunik ez badugu ez dugu onartzeko beldurrik izan behar.

- Ez dugu azaldu behar haurrak ulertu dezakeena baino gehiago.
- Dolu egoera bati aurre egin behar izana baino lehenago hitz egin beharko genuke heriotzaz. Zimeltzen den lore bat, hiltzen den animalia bat etab.
- Ez dugu heriotza eragozpen edo zailtasun batekin lotu behar, ezta ere gai-

xotasun arin batekin, heriotza zerk sortzen duen azaldu behar dugu.

- Heriotza hitza erabili behar dugu eta atsedean hartu du, bidaiaren batean da lo dago etab. bezalako leungarriak ezabatu behar ditugu.
- Haurrei hil den pertsonaz hitz egiteko aukera eman behar diegu eta haien min emozionala errespetatu.
- Heriotzaren itzulezintasuna sendotu behar da eta ez dira itzuleraren itxaropen faltsuak eman behar.
- Gure mina ez gorde eta ezkutuan negar egitera ez erretiratu. Ona da helduak ere sentiberak garela eta haien tristura partekatu nahi dugula erakustea.

HAUR HEZKUNTZARAKO JARDUERA ETA BALIABIDE DIDAKTIKOAK

Haur Hezkuntzan batez ere jolasak erabiltzen direla espresio gisa eta ekintzen eta jarreraren bidez ematen dutela bere egoera emozionalaren berri kontuan izanik, adierazpen mota horiei zentzua ematea eta ulertzea garrantzitsua izango da, bizitzen eta pentsatzen ari direnaren gakoak emango baitzizkigute. Epaitu gabe balioztatuko ditugu egiten dituen jardueratan ateratzen doazen adierazpen guztiak. Sarritan hobeto ulertzen dute dolua jolasaren bidez.

EL DUELO

¿QUÉ ES EL DUELO?

Es un proceso natural que aparece tras la muerte de un ser querido; lo que es biológico, psicológico y social. Normalmente produce dolor y el objetivo será ir adaptándose a esa pérdida, dependiendo de muchos factores (cómo se ha producido, la relación que se haya tenido). Este proceso no es lineal, se darán incidencias y aparecerán diferentes indicadores: tristeza, enfado, cansancio, no querer ir a los lugares, preocupación, falta de atención

PAUTAS BÁSICAS DE APOYO

Hablar de la muerte con los niños/os genera más inquietud en el adulto. Las/os niñas/os no tienen miedo a hablar de muerte, tienen miedo a la falta de seguridad del adulto. Lo primero que hacen cuando se enfrentan a una situación de crisis es mirar al adulto, y si encuentran una actitud de acogida y protección, para ellos será más fácil trabajar esas emociones.

Al hablar de la muerte con los niños, Concepción Poch (2003) cita el siguiente decálogo de referencia:

- Es fundamental no mentir. Si no tenemos respuesta, no la tenemos. No hay que tener miedo para aceptarla

- No debemos explicar más de lo que el niño puede entender.
- Deberíamos hablar de la muerte antes de enfrentarnos a una situación de duelo. Una flor que se marchita, un animal que muere, etc.
- No asociar la muerte a un impedimento o dificultad, ni a una enfermedad, tenemos que explicar qué causa de la muerte.
- Debemos usar la palabra muerte y eliminar los atenuantes como descansar, estar en un viaje durmiendo, etc.
- Dar a los niños la oportunidad de hablar de la persona que ha muerto y respetar el daño emocional.
- Hay que consolidar la irreversibilidad de la muerte y no generar falsas expectativas de retorno.
- No guardar nuestro dolor ni retirarnos a llorar en secreto. Es bueno que los adultos también mostremos que somos sensibles y queremos compartir nuestra tristeza.

donibane

opariak Jostailuak gozokiak

San Juan 36 - ALTSASU - 948 468 694
donibanezozokiak@hotmail.com

EGOKI
VENTANAS PVC LEIOAK

egoki@teletelme.es

Polígono Arkinorruti, s/n
31809 OLATZAGUTIA

T. 948563253 F. 948563552

EKIN
moda

Intxostia zeharkalea, 10 · Altsasu
948 56 27 56

Ford Gabirondo
Vehiculos de ocasion

948 563 300
Altsasu
www.fordgabirondo.com

Garaje Urbasa S.A.

OPEL HYUNDAI

Avda. Vitoria ALSASUA T. 948 562 456

HIRUON HARATEGIA

Frontoi zeharbidea, Altsasu
948 467 677 • 658 509 412

Hotela Taberna Jatetxea Erretegia
IRU-BIDE

Aparkaleku zabala

Gazteizko etorbidea, 3 ALTSASU
Tel. 948-468 876 Fax. 948-467 006

IORTIA

Juanjo Gaitte García · Odontologoa Kol. Zbkia. 317
Estitxu Tellería Elorza · Odontologoa Kol. Zbkia. 591

Lekunberr: 948 604 804 · 618 818 005
Altsasu: 948 467 603 · 667 66 17 69

ODONTOLOGIA OROKORRA · INPLANTEAK ·
ORTODONTZIA · HORTZ-ESTETIKA · PADI

Argi dugu, PANTAILAK EUSKARAZ hautatu!

Nahiz eta ez ohartu, gure ingurua etengabe aldatzen ari da: kultura, ohiturak, bizimodua, familiak, hezkuntza... Aldaketa horien artean bada gurekin gelditzeko etorri den zerbait; pantailak. Geroz eta lotuagoak gaudela esan dezakegu, eta honen ondorioz, gure seme-alabak, ikasleak, ere.

Mundu mailako hainbat ikerketek ondorioztatu dute egunean batz besterik 14 ordu igarotzen omen ditugula pantailen aurrean. Nabaria da gailu elektronikoak gure aisialdian ezinbesteko eta nagusi bihurtu direla. Hau aintzat hartuta, pantailen kontsumoan zein hizkuntza hautu egiten den garrantzitsua da.

Azkenaldian denen ahotan dagoen Hezkuntza sistema eta euskararen arteko harremanari begira jartzen bagara, hemen ere datuak kezkatzeko modukoak dira.

Ikastetxeen barneko euskararen erabilera, bai ikasgiletan bai jolastokietan, jaitsi egin da. Agerian geratu da egungo hezkuntza eredu soilik ez dela gai ikasleak euskalduntzeko, eta are gutxiago ikasleen artean euskararen erabilera handitzeko. Ikusi dugun bezala aisialdiak pertsonen hizkuntza ohiturekin harreman zuzena du. Eta gaur egungo munduan, aisialdia pantailen geroz eta lotuago dago. Ikastola euskaraz bizi arren, haur eta gazteek aisialdia erdaraz bizitzen badute, euren telebista, zinema, ordenagailu eta mugikorretako heroiak eta erreferente nagusiak erdaldunak badira, erdaraz bizitzea hautatuko dute. Eta hori da benetan nahi duguna guretzat eta gure seme-alabentzat?

Euskarazko baliabideak eskaintzen badizkiegu eta

ereduak ematen badizkiegu, pantailak modu autonomoan erabiltzen hasten direnean eta beraien hautua egin behar dutenean hizkuntzaren erabakian eragin dezakegu eta honekin batera, euskara zaintzearen eta erabiltzearen garrantziaz kontzienteago izatea lortu dezakegu.

Aurretik aipatutako guztia kontuan izanik, agerian geratzen da etxetik hartzen dugun hizkuntza hautuak ikasleei zuzenean eragiten diela; batetik, euskal kultura ezagutzeko, euskararen erabilera handitzeko, gure hizkuntzari indarra emateko eta ondorioz, euskaraz

bizitzeko eta aldi berean, ikaskuntza prozesuan aurrera egiteko. Euskaraz ikasteko hautua egin dugu, egunerokotasunean euskararen murgilduta gaude eta euskaraz jasotzen dugun guztiak ikasleen garapenean modu positiboan eragiten du. Hori dela eta...

Argi dugu, pantailak euskaraz hautatu!

BALIABIDEAK

Ikastolako webgunean LOTURAK ataldean baliabide zerrenda duzue eskura.

**IRANTZU
GONZALEZ
DANTZA
ESKOLA**
San Juan kalea, 80 | 31800 Altsasu

ITURTRIKI
FONTANERÍA // CALEFACCIÓN // GAS
ITURGINTZA // BEROCINTZA
627 486 844
Iván Sobredo | iturtriki@hotmail.com
Aurrekontua konpromisorik gabeko. Altsasu

iulene
Erkuden kalea 4
948 562 880 | 686 217 781

**cortina
stor
izara**
ETXERAKO OHIALAK ETA OSAGARRIAK
TEXTILES Y COMPLEMENTOS DE HOGAR
Pilotajoko zehb., 8 - Altsasu 948467304
www.cortinasizara.com

i-fuel
GASOLINERA

Kaixo
Cafetería - Kafetegia
Jatetxea - Restaurante
948 46 91 24
GARCIA XIMENEZ, 20-22 - 31800, ALTSASU

Kileapaindegia
Kamen
URDIAIN
948 562 665

KATALITURRI
SUTARAKO EGURRA SALGAI
VENTA DE LEÑA
650 831 813 - 948 562 388
kataliturri@hotmail.com
Pol. Ind. Isasia, Parcela A - 31800 ALSASUA

Lo tenemos claro, PANTAILAK EUSKARAZ!

Aunque no nos demos cuenta, nuestro entorno está cambiando constantemente, la cultura, las costumbres, el estilo de vida, las familias, la educación, etc. Dentro de esos cambios, es innegable que las pantallas han venido para quedarse. Cada vez estamos más unidos/as a ellas, y como consecuencia, nuestros/as hijos/as, el alumnado, también.

Varios estudios a nivel mundial han llegado a la conclusión de que pasamos una media de 14 horas diarias frente a las pantallas. Es evidente que los aparatos electrónicos se han convertido en imprescindibles y dominan nuestro tiempo libre.

Si nos fijamos en la relación entre el sistema educativo y el euskera, que últimamente está en boca de todos/as, los datos son preocupantes. El uso del euskera dentro de los centros educativos, tanto en las aulas como en los recreos, ha descendido. Queda claro que el modelo educativo por sí mismo no es capaz de euskaldunizar al alumnado, y menos aún de aumentar el uso del euskera entre ellos/as. Como hemos visto, el ocio está muy relacionado con los hábitos lingüísticos de las personas. Y en la actualidad, este está cada vez más ligado a las pantallas. Aunque la ikastola viva en euskera, si los/as

niños/as y jóvenes viven el tiempo libre en castellano, si los/as héroes/heroínas y los principales referentes de sus televisiones, cines, ordenadores y móviles son castellanoparlantes, optarán por vivir en castellano. ¿Y eso es lo que realmente queremos y para nuestros/as hijos/as?

Si les ofrecemos recursos en euskera y les proporcionamos modelos, cuando comiencen a usar las pantallas de forma autónoma y tengan que hacer su elección podemos incidir en la decisión.

Teniendo en cuenta esto, queda claro que la elección lingüística de casa afecta directamente al alumnado, por un lado, para conocer la cultura vasca, aumentar el uso del euskera, dar fuerza a nuestra lengua y, por tanto, vivir en euskera y, al mismo tiempo, avanzar en el proceso de aprendizaje. Hemos optado por aprender en euskera, en el día a día estamos inmersos en el euskera y todo lo que recibimos en euskera influye positivamente en el desarrollo del alumnado. Por ello...

Argi dugu, pantailak euskaraz hautatu!

RECURSOS

En la web de la Ikastola en el apartado LOTURAK tenéis acceso a varios recursos.

GASÓLEOS ARTAJONA

Nafarroa osora banatzen dugu

948 364 533 / 948 143 833

663 969 803

info@gasoleosartajona.com

Paraje San Babil, nº1 bajo
31191 Salinas de Pamplona
(NAFARROA)

KOMUNIKAZIOTIK NERABEEKIN HARREMANAK ERAIKITZEN

Adituen hitzetan, azken hamarkadetako harreman mailako arazorik larrienetako bat nerabe eta haien inguruko helduen arteko komunikazioa da. Dirudieenez, komunikazioa, orohar, gutxitu egin da. Asko izan daitezke horren atzean dauden arrazoiak, baina batzuk aipatzearen, ondokoak narremendu litezke:

Nerabeen portaeren alde-tik, esaterako, ondokoak dira arazo horren eragile: Sakeleko telefonoaren gehiegizko erabilera, irudi pertsonalari ematen zaion garrantzia, bestelako ardurak hartzeko konpromiso falta... Guraso eta inguruko nagusien aldetik, berriz, beste hauek leudeke: Denbora falta, seme-alabei mugak jartzeko ezintasuna, beldurra edo ezjakintasuna... Arazoak arazo, adituek argi adierazten dute nerabeen garapen emozional, psikologiko eta baita akademiko egoki baterako ezinbestekoa dela etxeko kideen arteko komunikazioa.

Kontuan hartu behar da ez dela batere erraza haurtzarotik helduarorako bidean dauden gaztetxoek bizi behar duten aldaketa;

are gutxiago, egun bizi den estimuluz, pantailez, estereotipoz... betetako gizarte globalizatu eta azkar honetan. Gaztetxo horiek ere, asko behintzat, galdua ibiltzen dira bide hori zeharkatzeko garaian eta horretan helduon laguntza behar-kodute.

Ondoko artikuluan lagun-garriak izanen diren aholku edo hausnarketarako gako batzuk proposatzen dira:

1. Erabili errespetuzko eta afektibitate maila handiko hizkuntza; maitasunetik abiatuz eta konparaketak eta etiketak ekidinez.
2. Aurkitu lasai hitz egiteko eta interesez elkar entzuteko espazioak gustuko duten edo kezkatzen dituztenak familiarekin partekatu ahal izateko.
3. Beraiekin hitz egiterakoan elkar ulertzeko gogoazaldu. Bere bizitzan leunki sartzen ikasi behar da, horiek epaitu edo

presionatu gabe. Horrela, haiek izango dira uste baino lehenago konfiantza izango dutenak.

4. Baloratu beraien izaeraren alderdi positiboa, beraien ahalegin eta lorpenak... diren bezalakoak onartuak direla ikus dezaten.
5. Komunikaziotik eta negoziaketatik arau eta muga argiak adostu; aldi berean, beren erabakiak hartzen eta beraien jokatibideen ondorioen erantzule eginez.
6. Gatazkak komunikaziotik, maitasunetik, ulermenetik... kudeatzen irakatsi, etengabe eredu

ITURRIAK

- Lopez Iglesias, S. (2022-01-15). *Seis estrategias para mejorar la comunicación con nuestro hijo/a adolescente*. El País.
- Roldan, M. J. (d.g). *Ez epaitu zure nerabea eta komunikazioa hobetuko duzu*. <https://labur.eus/bJc7m>

izanik.

7. Erabili umorea. Umorea, txantxak... garrantzitsuak dira nerabeentzat eta aldi berean izan serio, egoerak hala eskatzen duenean.
8. Elkarrizketa bat hasterakoan, ez hasi galdera zuzenak egiten. Saiatu zeharka, elkarrizketa bat irekitzen.
9. Ez eman aholkurik eskatu ezean. Gogoan izan, aholkularitza goiztiarra eskaintzen bada, nerabeak itxi egin daitezkeela. Egokiagoa litzateke aholkurik nahi ote duten galdetzea. Euren iritzia eskatzea gustatuko zaie.

Peter Drukerrek zioenez, "komunikazioan garrantzitsuena esaten ez dena entzutea da". Ikus ditzagun pazientziak eta maitasunez gure nerabeak, etapa nahasi baina aldi berean erabakigarri eta beharrezko honetan behar duten segurtasun eta laguntza guztia eskaini ahal izateko.

Jar dezagun hizkuntza-komunikazioa guztiaren oinarrian.

KOLDO ARNAZ ZUFIAURRE
ARTESKOLA
 marrazketa eta margoketa tailerra adin guztietarako

arteskola

Nafarroa, 1-1. esk. - Altsasu
 948 46 83 91 - 699 33 58 40

jai giro hobereana **KOXKA**
 ALTSASU
 TABERNA

948 562 953

KOXKA

Lacalle
 fruteríafrutategia

frutaslacallesl@hotmail.com

Móvil: 656 717 377
 Agurain: 606 229 446

Larka
 emakumea gizona

face/insta: Larka Denda
 san juan, 30 - 948 467 910 - altsasu - nafarroa

Materiales de Construcción

LASTADI

Eraikuntza materialak, zeramikak
 Garraioak pluma kamioarekin

Iruñeko Etorbidea, 30 ALTSASU 948 564 185

Lemik Hotel

948 564 371 | 630 413 700
 Foru Plaza, 12 | Altsasu
 info@hotellemik.com | www.hotellemik.com

LA COMUNICACIÓN, BASE PARA LA CONSTRUCCIÓN DE LA RELACIÓN EN LA ADOLESCENCIA

Según los expertos, uno de los problemas más graves a nivel relacional de las últimas décadas es la comunicación entre adolescentes y los adultos que les rodean. Parece que, en general, la comunicación ha disminuido. Las razones que subyacen pueden ser muchas, pero, por citar algunas, se podría hablar de: Por ejemplo, el uso excesivo del teléfono móvil, la importancia que dan a la imagen personal, la falta de compromiso para asumir responsabilidades. La falta de tiempo, la imposibilidad de poner límites a los hijos e hijas, el miedo o la ignorancia son otros aspectos a tener en cuenta. Pese a los problemas, los expertos señalan claramente que para un desarrollo emocional, psicológico e incluso académico adecuado de los adolescentes es imprescindible la comunicación entre

los miembros del hogar.

En el siguiente artículo se proponen algunas claves, que pueden dar pie a una reflexión que puede ayudar:

1. Utiliza un lenguaje respetuoso y afectivo, partiendo del amor y evitando comparaciones y etiquetas.
2. Buscar espacios para poder hablar sin prisas y escucharles con interés para que puedan compartir todo aquello que les gusta o les preocupa
3. Mostrar ganas de entenderse a la hora de hablar con ellos, entrar en su vida con suavidad, sin juzgarlos ni presionarlos. Así, serán ellos quienes confíen antes de lo esperado
4. Valorar la parte positiva de su carácter para que vean que sus esfuerzos y logros son aceptados tal y como son.
5. Acordar normas y límites claros desde la comunicación y la negociación, responsabilizándose a su vez de la toma de decisiones y de las consecuencias de sus conductas.
6. Enseñar a gestionar los conflictos desde la comunicación, el amor, la comprensión, siendo un ejemplo constante.
7. Utiliza el humor. El humor, las bromas son importantes para los/las adolescentes y a la vez ser serios cuando las circunstancias lo requieren.
8. A la hora de iniciar una conversación, no empezar a hacer preguntas directas. Intenta indirectamente abrir un diálogo.
9. No les aconsejes si no lo piden. Recuerda que si ofreces asesoramiento precoz, los adolescentes

FUENTE

- Lopez Iglesias, S. (2022-01-15). *Seis estrategias para mejorar la comunicación con nuestro hijo/a adolescente*. El País
- Roldan, M. J. (d.g). *Ez epaitu zure nerabea eta komunikazioa hobetuko duzu*. <https://labur.eus/b3c7m>

pueden cerrarse. Sería más acertado preguntarse si quieren algún consejo. Les gustará que les pidan su opinión.

Peter Druker decía: "Lo más importante en la comunicación es escuchar lo que no se dice". Observemos con paciencia y cariño a nuestros adolescentes para poderles ofrecer toda la seguridad y apoyo que necesitan en esta etapa tan convulsa pero a su vez crucial y necesaria.

Pongamos la comunicación lingüística en la base de todo.

LEZEA kirolak
San Juan, 13
ALTSASU
948 467 058

taberna
ALSASU
674 988 390 · 948 563 970
Lezea · Alsasu

Liburunda Alsasua
Librería - Papelería
948 46 92 01 · liburunda@hotmail.es
C/Burunda, 6 · 31800 ALSASUA

Logure
El diseño hecho descanso
Tapizera · Gortinak · Koltxoiak

**LOTERIAS
IMAZ**
San Juan 16
ALTSASU
948 563 466

**ADMON. LOTERIAS
Nº 2**
Pza. Zumalacárregui, 4
Tel. 948 - 46 71 29
ALSASUA (Navarra)

Lur
ecotienda
Urbasa 15 Alsasua - Navarra 948 467 077

Haritzak hazten diren lekuan bizi gara

*Haritzak hazten diren lekuan bizi gara.
Lur hauetan erakutsi diogu elkarri
idazten, zenbatzen, amets egiten eta maitatzen.
Auzoa zaintzen.*

*Bizitza nola joan den ikus daiteke hariztiaren bazterretatik.
Maiz kendu behar izan ditugu sasiak eta adar hautsiak.
Maiz konpondu behar izan ditugu hesola eroriak.
Baina gaur belar ona ekartzen digu burutara oroimenak.
Eta biharko eguna ere baso heze eta adartsu batean zabalduko dugu.*

*Arbolen azaletan idatzi ez direnak esan beharko bagenitu,
bulkada eder batek egin gaituela garen bezalakoak esango genuke.
Gure haurtzaroa paraje honetara lotuta dagoela.
Gure maitatzeko eta borrokatzeko modua.
Gure hizkuntza.*

*Ikusi ditugu
ezpaldutako arbolak,
soilguneak,
lehortekak,
adaburu kaltetuak,
elur-eraunsiak,
txarrantxazko hesiak,
baina inoiz ez dugu galdu
garen bezalakoak egin gaituen lurra.
Heldu den neguari aurre egiteko behar dugun adorea.*

*Baina bakarrik ez gara ezer.
Bakarrik dagoen zuhaitzak errazago botatzen du haizeteak.
Bakarrik egindakoa ez da beste inoren bihotz-gogoetan geratzen.*

Lurretik zerurantz doazen zuhaitz zabalak

*Zeruari begiratzen diogu.
Lurretik zerurantz doazen zuhaitz zabalei.
Haien enborren korapiloek erakusten digute
ez diogula inoiz haizerik eman etsiari.
Aurrera joan gara,
baita bazter galarazietatik ere.*

*Erortzen diren hostoak
zuhaitzen azpian geratzen dira.
Sustraiek behar dituzte,
euria behar duten bezala.
Guk ere ez dugu askorik behar:
ametsak eraikitzeke toki bat,
lagunekin jolasteko babesleku bat,
hizkuntzak ikasi eta irakasteko etxe bat.*

*Arbolen barrenetik doa izerdia.
Hari esker dira landareak hostozabalak.
Guk ere geratzen ez den zerbait
daramagu barrenean.
Oroitzapen sorta bat,
eta, aldi berean,
etorkizunerako bihozkada bat.
Zuhaitz baten taupada eta irmotasuna.*

MAPFRE
ALTSASU

JOSE ANTONIO IMAZ PRIM
San Juan, 48 ALTSASU
T.948 563 354 / F. 948 562 151 / 686 457 048
jimazpr@mapfre.com

ARKITEKTOA
maria pilar bakaikoa
650 83 18 16

marigorri
ehundenda lencería

San Juan, 2 ALTSASU
T. F. 948 562 153

montte

Mobiliario | Informática | Consumibles

www.montte.com

VISIERS
altzariakmuebles

Gaizka Visiers
626 562 550 • fax: 948 56 20 96
muebles-visiers@hotmail.com
facebook: Muebles Visiers Altzariak
San Juan, 39 • Altsasu-Alsasua • 31800 Navarra

NEXTMOVI
INFORMÁTICA

peluquería
nueva imagen
ileapaindegia

San Juan, 54, ALTSASU
948 467 074

Dei dezagun euria

Landa ditzagun zuhaitz berriak.
Ikas ditzagun hitz ezezagunak.
Ireki ditzagun kamio zabalagoak.
Dei dezagun euria.

Euritan berdatzen dira zuhaitz zaharrak.
Euritan hazten dira iralekuak.
Euritan hartzen dute sustraiek sakonera.
Euritan abailtzen dira adarrak.
Euritan ernetzen dira haziak.

Pozezko malkoak,
eta, tarteka,
galerek ekarritakoak.

Euria lainoetara bueltatzen da,
baina inoiz ez da berdina.
Hostaila ere aldatu egiten da urtaro bakoitzean.
Guk, ordea, ezin diogu utzi garen hori izateari.
Ezin dugu lan egin bihotza jarri gabe.
Zerrendatu nahi ditugu bihotz-zabal egiten gaituztenak:
denbora, lana, zaintza, arreta...
maitasuna, finean.

Txori bat agertu zaigu bat-batean.
Basoaren hizkuntzan ari zaigu.
Txoriek ez dituzte zuhaitz eroriak maite.
Nahiago dituzte adar sendoak eta altuak.
Horregatik erabaki du gurean geratzea.

Haziek jaiotzeko duten kemenaz

Urtero,
loreak hildakoan,
haziak sortzen dira.
Lurra jotzen dute,
babesean ernamuntzen dira,
adarren azpian,
koskatutako enborren arrimuan,
belar moztuaren gainean,
goizeko ihintzaren hezetasunean.

Etengabe berritzen da natura.
Eraldatze amaigabe baten lekukoak gara.

Haziek jaiotzeko duten kemenaz irauin dugu urtez urte;
eraldatu gara,
busti gara,
loratu gara.

Haziek bizigaia daramate isilean.
Guk ikastola daramagu bihotzaren hondoa.

Oin Klinika
Clínica del Pie

NEREA ARGOMANIZ SALDAÑA
Podólogo [Col. 65]

Zelandi, 12 - Bajo 31800 Altsasu
(frente al Centro de Salud)

691 066 504

Sakanaoptika

OPTIKA • KONTAKTOLOGIA • AUDIOMETRIA

www.optikasakana.com

948 563 124 • Altsasu • Intxostia zeharbidea 10

HARATEGIA Olatzagutia 948 562 858

PATXI AMILANO
607 271 163

ORAA

GRÚAS Y TRANSPORTES

www.ora.eu
948 562 105 • ALTSASU

HH 4

HH 5

LH 1

LH 2

LH 3

LH 4

LH 5A

LH 5B

LH 6A

LH 6B

DBH 1

DBH 2

DBH 3

CBU

TG

SEME-ALABA EUSKALDUN ELEANIZTUNEN GURASOENTZAKO PROPOSAMENAK ETA AHOLKUAK

lazko Aritzkarian euskararen erabilera eta ezagutzarekiko indartze neurriak eta irizpide jakinak komunitate osoan baliatzea eta komunitate osoa ikuspegi horretatik aktibatzea ezinbestekoa dela nabarmendu genuen. Aipatu bezala, bide hori jorratzen gabiltza klaustro mailan aspaldidanik eta gure lan-lerroen berri ikasturteko bileretan eman zitzaizuen, baina bide horretan familiaren inplikazioa ezinbestekoa da. Izan ere, adituek argi uzten dute ikasleek urte osoko esna-orduaren % 16 bat ematen dute ikasgelan. Hortaz, familiaren esparruak komunitate barruan duen tokia aintzat hartuta, euskararen ezagutzan eta erabileran eragina duten hainbat hausnarketa, faktore eta aholku biltzera gatz lerro hauetan:

Azken urteotako hainbat ikerketek hainbat ondorio atera dituzte, eta aipagarrienak ondoko hauek:

- Gizartea aldatzen ari da, eta gure geletan hori islatzen da.
- Hizkuntzaren familia-transmisioa kolokan dago: Espero zitekeen familietan ere euskara ez da nagusi.
- Kale-erabilera datuak egonkor edo beherantza doaz azken azterketa so-

ziolinguistikoetan, gizartean dagoen errealitatearen ispilu.

- Hizkuntz ukipena, izugarria da eta ondorioz, hizkera kutsatuak areagotzen ari dira.
- Ahozko komunikazioa ahulduta dago hainbat faktoreren eraginez, baina nagusienetakoa pantailen eragina litzateke.
- Erdal jatorriko erreferenteak nagusi dira kultur kontsumoan...Ondorioz, inputa, hau da, euskaraz jasotzen dutena, gutxiago da.

Horren aurrean familiaren laguntza ondoko norabidean joan beharko litzateke:

1. Euskarazko ekintzak eskaini haurren komunikazio beharrak asetzeko
2. Ikastolatik kanpo oparitu

euskara bereganatzeko aukera:

3. Eskaini euskara ingurune hurbilean.
4. Eskolaz kanpo euskara erabiltzeko aukera eman, euskararako hautua eginez.
5. Lagunartean euskara erabil dezaten lagundu.
6. Euskarazko erreferenteak eskaini eta Euskal Kulturara hurbildu.
7. Euskararekiko harremana zaindu, euskara erakargarria izan dadila.
8. Euskararekiko atxikimendua eta motibazioan eragin.
9. Legea urratuz gero, hizkuntza-eskubideak betetzeko eskatu.
10. Izan eredu:
 - a. Euskalduna bazara, seme-alabekin eta ahal den

guztietan, ekin euskaraz hitz egiteari. Hizkuntza-ohiturak aldatzeko konpromiso txikiak hartu.

b. Familia mixtoa bazarete, ahal duenak seme-alabekin euskaraz ahal den guztietan egin dezala. Ahal den guztietan ekin euskaraz hitz egiteari. Hizkuntza-ohiturak aldatzeko konpromiso txikiak hartu.

c. Familia erdalduna bazarete, lasai, asko egin dezakezue euskararen alde: motibaziotik, eskaintzatik...eta posible baduzue, ahal duzuen ikasi. Keinu txiki bat lorpen handia baita.

“SORIONEKUAK” gara euskara izateagatik.

Bakoitzak ahal duen horretatik, ekin!!!

Barne diseinua · Erreformak
Altzariak · Atsedena
Arkitektura Teknikoa · Etxe Pasibook

Behoko Bento 5
31800 Altsasu
948 563 308
www.mk2-santacruz.com
info@mk2-santacruz.com

SANTA
CRUZ
MK2 ARKITEKTURA

PROPUESTAS Y CONSEJOS PARA LAS FAMILIAS CON HIJOS E HIJAS EUSKALDUNES PLURILINGÜES

En el Aritzkarria del año pasado, resaltamos la necesidad de actuar como comunidad para fomentar y fortalecer el uso y conocimiento del euskara. Tal y como se ha informado en diferentes foros, desde el claustro estamos constantemente trabajando en esa línea, pero en ese camino la implicación de las familias es indispensable. De hecho, los expertos señalan que el tiempo que pasa el alumnado en el ámbito escolar es un 16% del tiempo que está despierto/a. Teniendo en cuenta esos datos y el lugar que ocupan las familias dentro de nuestra comunidad educativa, recogemos en estas líneas una serie de reflexiones, factores y consejos que inciden en el conocimiento y uso del euskara:

Diversos estudios realizados en los últimos años han arrojado diversas conclusiones, entre las que destacan:

1. La sociedad está cambiando, y las aulas son fiel reflejo de ello.
2. Los últimos datos sociolingüísticos que miden la utilización del euskara en las calles, se van estabilizando o están bajando, reflejo de la realidad social.
3. El contacto entre diferentes lenguas cada vez es mayor y en consecuencia, el uso y calidad de nuestra lengua, minoritaria, se ve afectada.
4. La comunicación oral, en general, está debilitada por diversos factores, pero uno de los principales sería el efecto de las pantallas.
5. El consumo cultural

está dominado por referentes de origen externo. En consecuencia, el input, es decir, la cantidad que reciben en euskera, es menor.

Ante ello, la ayuda familiar debería ir en la siguiente dirección:

1. Ofrecer actividades en euskera para satisfacer las necesidades comunicativas de los niños
2. Regalar el euskera fuera de la ikastola.
3. Ofrecer el euskera en el entorno cercano.
4. Posibilitar el uso del euskera fuera del horario lectivo, optando por el euskera.
5. Favorecer el uso del euskera entre amigos.
6. Ofrecer referentes en euskera y acercarnos a la Cultura Vasca.
7. Cuidar la relación con el euskera haciéndolo atractivo.
8. Incidir en la motivación y adhesión al euskera.
9. Exigir el cumplimiento de los derechos lingüísticos que como comunidad vasca nos corresponden en caso de incumplimientos.
10. Ser ejemplo:
 - a. Si eres euskaldun, con tus hijas e hijos, siempre que puedas, habla en euskera. En su caso, adquirir pequeños compromisos de cambio de hábitos lingüísticos.
 - b. Si sois una familia mix-

ta, la persona euskaldun que hable en euskara siempre que pueda; y siempre que sea posible, comenzar a hablar en euskera. Adquirir pequeños compromisos de cambio de hábitos lingüísticos.

c. Si sois una familia castellanoparlante, tranquilos; podéis hacer mucho más de lo que creéis por el euskera: desde la motivación, la oferta... y si podéis, aprender lo que podáis: palabras, canciones... Un pequeño gesto es un gran logro.

“SORIONEKUAK” gara euskara izateagatik. Bakoi-tzak ahal duen horretatik, ekin!!!

TxikiTxo
Ropa de niños y lencería
Ferial, 2 ALSASUA
TXIKITXO1@terra.es 948 46 73 08

Urbasa
Taberna - Jatetxea
T.948 468 212
M.680 746 249
barurbasa@gmail.com
www.barurbasa.com
C/Santa Maria, 40
31809 Ziordia (Navarra)

Urtzi BAR
Altsasu

HEZKIDETZA

HEZKIDETZA, FAMILIA ETA ESKOLAREN ERRONKA

Maiz erabiltzen al ditugu honelako esamoldeak? Hau neskatoen kontua al da? Gizonek ez al dute negar egiten? Printzesa al zara? Kezkatzen gaitu semea panpina batekin edo etxe-txoekin jolasten ikusteak, edo beldur gara gure alabak ez ote duen galduko edo hondatuko sentiberatasuna eta samurtasuna futbolearen jokatzuz gero? Baloian edo mekanoan pentsatzen dugu, haur bati opari bat egin behar badiogu, eta sukaldeko jolas batean, platertxoak eta katilutxoak neskato baten erretratua egiten badu? Zer

egin dezakegu familiarik eta eskolatik neskatoaren eta mutikoaren arteko desberdintasun-egoera saihesteko?

Aitortu behar dugu bai familian bai eskolan kultura, balio eta eredu jakin batzuk transmititzen ari garela, gizonaren eta emakumearen arteko desberdintasunean oinarrituta, baina borroka egin behar dugu sexuen arteko desberdintasunean oinarritutako transmisio hori

desberdintasun bihur ez dadin. Hala ere, geure buruari galdetu behar diogu ea prest gauden gurasook, irakasleok, hau da, gaurko hezitzaileok, prestatzaile lana egiteko, desberdintasun hori nolabait indartuko duten topiko edo eredu-

tan erori gabe. Zalantzarik gabe, hori erronka handia da, baina, orain, inoiz baino gehiago, pentsamoldea eta jarrera aldatzeko baldintzak ditugu, eta horrek eragina izango du sexuen arteko berdintasuna bultzatzen duten ekintza positiboetan.

ITURGINTZA - BEROGINTZA ETA GAS
FONTANERIA - CALEFACCIÓN Y GAS

Amaia, 6-4 ezker
ALTSASU
T. 659 286 344

PEIO

Yeregui

desde 1940

PELUQUERÍA DE CABALLEROS
c/ Urbasa, 3 - Tfno. 948 467 235
31800 Alsasua (Navarra)

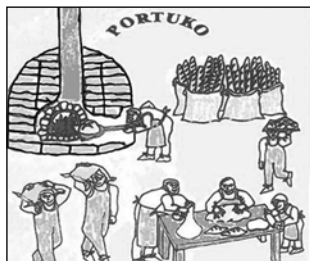
Adi helbide berria!
Erkuden kalea, 4
ALTSASU
T 948564452

Purpilinpauxa

SAYAS MAZKIARAN
ANIAIAK

ASEGURU ARTEKARITZA

www.sayasmaz.com
Tel.: 948 563 559 Foruen plaza, 12, ALTSASU

PORTUKO
OKINDEGIA

OGI ARTISAUAK S.L.
C.I.F. B-71145585

DENDAK

ALTSASU: 948 56 38 22
ETXARRI ARANATZ: 948 46 09 88
POLIGONO IBARREA: 948 46 71 53
E-mail: portukookindegia@hotmail.com

HEZKIDETZA, FAMILIAKO ETA ESKOLAKO ZEREGINA

Familiak eta ikastetxeak estereotipo eta rol sozialak errepikatzea saihestu behar dute. Bi sexu ezberdinen errealitate zehatzetik abiatuta, haien arteko desberdintasuna bultzatzen ez duen hezkuntza eskaini behar dugu. Ekidin dezagun hasiera-hasieratik Neska etiketa jartzea, neska horiei berotasun, atxikimendu eta babes handiagoa ematea beraiei baino; mutili eurentzat baino anbizio gehiago izatea ahalbidetzea eta sustatzea; mutili espazio gehiago lortzera animatzea eta bultzatzea, eta neskei, berriz, oztopo gehiago jartzea espazio horietaz jabetzeko edo haien ekimenak ez bultzatzea. Gogoan izan behar dugu genero bati edo besteari garaiz atxikitzeak esan nahi duela haurra sinesmen eta portaera estereotipatu jakin batzuekin lotzen dela, bakoitzaren gaitasunak, jarrerak eta nolakotasun pertsonalak alde batera utzita.

Garapen pertsonalaren, afektiboaren, heldutasunaren eta prestakuntzaren lehen urteak harmen handiak markatzen ditu, eta horietan ohitura, jokabide, gaitasun eta jarrera ugari prestatu, ikasi eta bereganatzen dira, gerora zailtasunik gabe aldatuko ez direnak.

Hori dela eta, garrantzitsua da hasierako urteetan eta hezkuntzako lehen etapetan (haur-hezkuntzan, lehen hezkuntzan) jasotako prestakuntza estereotipo sexistek ez baldintzatzea. Horrela, gure hezkuntza-zeregina antolatu behar dugu, bai familian, bai eskolan, haurren esperientzia-eremuak zabaltzearekin batera, horrek segurtasuna emango dielako eta arazoak konpontzen lagunduko dielako, benetako berdintasuna sustatuko duelako eta bi sexuei aukera berberak emango dizkielako.

Horrela ulertutako hezkuntza-jardunari hezkidetzatza deitzen diogu, hau da, haurrari, mutilari eta neskeri, gazteei gaitasun eta gaitasun pertsonal guztiak garatzen laguntzea, dagoen sexua edozein dela ere; batzuk eta besteak hezteko, eskubide- eta aukera-berdintasunekotzat hartuta, sexuaren araberako mezuak bereizi gabe.

Hezkidetzak problematika izaten jarraitzen du, bai irakasleentzat, bai familientzat. Arazo hori konpontzeko bideetako bat da hezkuntzak gizarte sexista batean duen zeregina, eredu horiek zuzentzeko helburuarekin. Hala ere, komunikabideek, kulturak eta tokiko ohiturek ere hezkidetzatza bultzatzen laguntzen dute.

COEDUCAR

COEDUCAR, UN RETO FAMILIAR Y ESCOLAR

¿Utilizamos con frecuencia expresiones como, "esto es cosa de niñas", "los hombres no lloran", "eres una princesa", "eres un machote"? ¿Nos preocupa ver jugar a nuestro hijo con una muñeca o las casitas, o tememos que nuestra hija pierda o deteriore su sensibilidad y su ternura si juega al fútbol? ¿Pensamos en un balón o en un mecano si hemos de hacer un regalo a un niño y en un juego de cocina, platos y tacitas si se trata de una niña? ¿Qué podemos hacer desde la familia y el colegio para evitar una situación de desigualdad entre la niña y el niño?

Debemos reconocer que tanto en el ámbito familiar como en el escolar estamos transmitiendo una cultura, unos valores y unos modelos en base a la diferencia entre el hombre y la mujer, pero tenemos que luchar para que esta transmisión basada en la diferencia entre sexos no llegue a transformarse en desigualdad. Sin embargo, hemos de preguntarnos si estamos preparados la familia, el profesorado, en definitiva, los educadores

y educadoras de hoy, para llevar a cabo nuestra labor de formadores sin caer en tópicos o modelos que de alguna manera potencien esa desigualdad. Sin duda esto supone un gran reto, pero ahora más que nunca podemos contar con las condiciones necesarias para que se produzca un cambio de mentalidad y actitud que repercuta en acciones positivas que favorezcan la igualdad entre sexos.

COEDUCAR, TAREA FAMILIAR Y ESCOLAR

La familia y el colegio deben evitar reproducir los estereotipos y roles sociales. Debemos ofrecer una educación que partiendo de la realidad concreta de dos sexos diferentes no potencia la desigualdad entre ellos. Evitemos colocar desde el primer momento la etiqueta "Chica", que a éstas se les den más calor, afecto y protección a que a aquellos; que a los chicos se les permita y fomente que sean más ambiciosos para ellos que para ellas; que a los chicos se les anime y estimule a conquistar más espacios mientras que a las chicas les ponemos más barreras

R. RAMOS HOGAR

948 568 725
Frontoiko zeharbidea 9
ALTSASU

cenor
electrodomesticos

LANAREN ALDAKETAREN BURU

Ricohn 86 urte baino gehiago daramatzagu lanpostua eraldatzen. Liderrak gara zerbitzu digitaletan, informazioaren kudeaketan eta digitalizazioari laguntzeko eta negozioen errendimendua optimizatzen diseinatutako inprimaketa-soluzioetan.

Ezagutu nola zuzentzen dugun aldaketa
www.ricoh.es

900 81 83 02

RICOH
imagine. change.

en la toma de posesión de esos mismos espacios o no potenciemos sus iniciativas. Recordemos que la temprana adscripción a uno u otro género supone la asociación de identidad del niño o la niña a una serie de creencias y comportamientos estereotipados independientemente de las aptitudes, actitudes y cualidades personales de cada uno.

Los primeros años de desarrollo personal, afectivo, madurativo, formativo... están marcados por una gran receptividad en los que se forman, aprenden y adquieren gran número de hábitos, conductas, aptitudes y actitudes que no se modificarán posteriormente sin dificultad. De ahí la importancia de que en estos primeros años y primeras etapas edu-

cativas (infantil, primaria) la formación recibida no esté condicionada por estereotipos sexistas. Así debemos organizar nuestra tarea educativa, tanto en el ámbito familiar como escolar, de tal forma que al mismo tiempo que amplíe los campos de experiencias de niños y niñas, lo que les proporcionará seguridad y les ayudará en la resolución de problemas, fomente una verdadera igualdad y otorgue las mismas posibilidades a ambos sexos.

La práctica educativa así entendida es lo que llamamos coeducación, es decir, ayudar al niño y la niña, al chico y chica, a los jóvenes a que desarrollen todas las ca-

pacidades y aptitudes personales independientemente del sexo al que pertenecen; educar a unos y otros considerando con igualdad de derechos y oportunidades, sin diferenciar los mensajes en función del sexo

La coeducación sigue siendo problemática tanto para el profesorado como para las familias. Una de las vías que podría solventar dicho problema es el papel de la educación en una sociedad sexista con el objetivo de corregir dichos patrones. No obstante, los medios de comunicación, la cultura y las costumbres propias del lugar, también contribuyen a favorecer la coeducación.

Halcon Viajes
 C/San Juan, 52
 31800, Alsasua
 ☎ 948 041 002
 ✉ halcont60@halcon-viajes.es

AUTOVIMAUTO S.A.

 Neumáticos
 Revisión pre-ITV
 Tubos de escape
 Mecánica multimarca
 Chapa y pintura
 Tel-Fax: 948 468962
 E-mail: autovimauto@hotmail.com
 Pol. Ibarrea Pab. N°4. 31800 Alsasua

AKELARRE TABERNA
 Zumalakarregi 7

TXIKI Taberna
 San Pedro auzoa 14

Altsasu

Plater konbinatuak eta ogitartekoak

FUNDAS DE SOFA A MEDIDA

Alur
 Tapicería 638452248

Alvaro López
 PELUQUEROS

PAMPLONA: Tudela 3 • 948 227 323
 ALSASUA: Zelandí 16 • 948 468 121

Instagram: @alvarolopezalsasua

Vitalox
 UHARTE ARAKIL
 626 60 60 41

ASUS

Esperri on! xagu
 INFORMATIKA

Idertzagain, 9 ALSASUA 948 567 331
 xagu@xagu.net www.xagu.net

XUME taberna

ALTSASU
 948 468 432

HONELA SARTU, HONELA ATERA

Batzuek 15 urte hauek ikasketekin lotuko lituzkete, baina guk adiskidetasunarekin lotzen ditugu. Zerbait ikasi badugu, elkar zaintzen eta denon artean aurrera jarraitzen izan da. Baldintzarik gabeko adiskidetasuna sortu da gure artean 15 urte hauetan zehar.

Gure bideak Txioakako Haur Eskolan elkartu ziren 2008 urtean. Orduan hasi zen gure adiskidetasuna eraikitzen. Orduan hasi ziren gure arteko lehen besarkadak, lehen ikasketaldiak eta lehen irriak. Dena den, hasieran, ohiko herri arteko gatazkak izaten genituen Urdiaingo eta Altsasukoen artean.

Haur hezkuntzan igarotako urte horiek bikainak izan ziren. Maite eta Leirerekin hasi genuen ibilbidea. Bikainak izan ziren! Ondoren, Nani sartu zen gure bizitzetan!

Txioakako eraikina ilusioz utzi genuen autobusa hartuko genuen lehen aldia askorentzat izango baitzen. Gainera, mendiko eraikinak beti sortzen du zirrara berezia.

Honela, Lehen Hezkuntzako bidaiari Belen, Gotzon eta Bakartxo izan genituen bidelagun. Belenekin naturaz ederki gozatu genuen hainbeste txango eginez. Gotzonekin urte bakarra egon arren, zorionez be-

tetako une asko bizi genituen. Eta bukatzeko, Bakartxo. Otsagin izandako istripuarekin Lehen hezkuntza bera gabe triste xamar bukatu genuen.

L.H.-tik Zuhatza eta Otsagiko une politekin geratzen gara batez ere.

Bidaiari D.B.H.-ra ekarri gintuen. Hasieran aldaketa handia izango genuenaren beldur ginen, baina Erkude-

nek eta beste irakasle askok haien laguntza eskaini zuten hasiera hasieratik. Baina guztia Isabatik bueltatzean aldrebestu zitzaigun pandemiak etxera eraman gintuelako DBH 1 maila hartan. Pantailak, meet bidezko saioak... guztia izan zen desberdin. Aspergarri xamarra izan zen, baina txango dibertigarri batzuekin amaitu genuen ikasturtea.

Hirugarren urtea, azken

aurrekoa, Manurekin bizi genuen. Urte honetan gauzak alaitzen hasi ziren pandemia kontua zela eta. Eta legionella alde batera utzita, bikain pasa genuen Abaigar eta beste hainbat ekintzatan. Ikasturte paregabea iruditu zitzaigun, inoiz baino batuagoak geunden.

Eta azken hau penaz idazten gabiltza, gure bideak hemen bananduko baitira. Baina ikasturte paregabea datorrela badakigu, eta horrek ilusioz betetzen gaitu. Azken txanpa hitzarekin burua lehertuko zaigu ikastolatik alde egin baino lehen, baina egindako esfortzu guztia balio duela antzematen hasten da aurten.

Azken urte honetako istorioa erdizka utzi beharko dugu idatzita, bi hiruhileko geratzen direlako oraindik, baina

gure istorioa batera idazten jarraituko dugu, zalantzarik gabe. Sortu dugun familia inoiz ez delako apurtuko.

Azken zati hau ikaskide guztiei eskerrak emateko erabiliko dugu, batez ere 23 arrazoi ditugulako egunero ikastolara joateko, gure gelakideak. Eskerrak eman nahi zuen laguntza, maitasun, eta adiskidetasunarengatik. Guregatik, urtez urte sortu dugun batasuna inoiz gal ez dadin.

veterinaria
ZELAI
albaitaritza

Maite
Poveda Larraza

948563011 · Zelai 150 Altsasu

Zerbitzu integralak
Desataskoak
Localización de fugas
Inspecciones
Trabajos verticales

Altsasu

671 618 999 - 671 618 880
info@zitek.es - www.zitek.es

Zutik, s.l. Antonio Ansa

ZURGINDEGIA

Oficinas y exposición:
C/ Zubeztia 37 bajo
31800 Altsasu - Altsasu

Móvil : 650 330 668
Tfno : 948 468 035
Fax : 948 468 875

MÁS CÓMODO

NO SALPICA

CERO EMISIONES

